

■ MARIA DINU

poetree of life

cheile sufletului și poarta poeziei

Poarta turcească. O introducere lirică la *Mistica Poveștii* este cel de-al șaptelea volum de versuri al poetului gălățean Adi G. Secară care marchează nu doar intrarea într-un spațiu infuzat de arome orientale și de povești inițiatice, ci și asumarea unei noi identități poetice, evidențiate mai întâi la nivel onomastic și ulterior confirmate de lectura poemelor. Volumul e semnat de Adi G. Secară-Halibey, iar explicația preluării numelui Halibey o deducem din dedicația cu care se deschide volumul: „În semn de bun venit în această lume, pentru Adela Rafaela Simona și Albert Zian, strămoșilor mei necunoscuți, în special străbunicii Ruxandra Halibei [sublinierea mea, M.D.] și un omagiu pios profesorilor Mircea Eliade și Sergiu Tofan.” Ruxandra Halibei a fost străbunica de etnie turcă a poetului, iar poarta a aparținut hanului turcesc din Galați. Chiar dacă în prezent o ruină, prin dimensiunile și arhitectura sa, poarta rămâne dovada existenței unei construcții care aducea mai mult a templu, decât a han. Dar ea este și mărturia unui anumit context socio-istoric, căpătând semnificația unei legături personale cu o lume dispărută, dar care supraviețuiește prin urmașii ei.

Acestea sunt, deci, coordonatele poeziei lui Adi G. Secară-Halibey, în care simbolul central este un portal spre repere temporale diferite – „prin ea/ ne putem imagina/ cum vin suflete/ din trecut, din viitor/ dar mai ales din prezent”, *Toc-toc* –, propune confruntarea cu trecutul și cu fanatomele acestuia, valorificarea bucuriilor prezentului și accesul la o anumită spiritualitate în care înălțarea și căderea, limitele firești ale existenței umane, sunt treptele adevăratei purificări interioare. Ca într-un ceremonial al intrării într-o poveste, volumul se deschide cu poemele *Bătăile în poartă* și *Toc-toc*, primul mai mult o incantație a cuvântului în calitate de cheie magică ce deschide simultan porțile sufletului și ale poeziei de o profundă încălțură spirituală: „Cuvânt frumos, cheie din praful stele/ te scrie pe-acest stâlp de suflet/ întoarce-te în acest ochi de lume/ te deschide, primește toată înălțarea/ toată căderea...” Poemele înregistrează o permanentă întoarcere spre sine dintr-o ipostază matură, echilibrată, chiar atunci când reevaluează ferecirea, amintirile casei bunicilor cu cordonușii înfloriți, a „unghiului tănașel/ vitrinierul”, a lui tataie Cula, dar și evenimentele istorice tragice care și-au pierdut, azi,

orice semnificație: „lacrimile dictează mai departe:// și gândul duce la anul 1821./ la toți turcii Galațiului, omorâți/ ca niște îngeri străini, de alți îngeri străini/ reținemul lor/ e pe valurile dunărilor/ uitarea e un dans pentru păpuși aruncate-n foc –/ vântul cițește-n cenușă/ iar Istoria numără morții/ împletindu-și degetele descărnate/ într-un rosarium aproape/ fără de sfârșit”, *psalm*. Memoria individuală se transformă în memoria colectivă datorită conștiinței originilor și redosoperirii esenței pierdute a umanității, iubirea, povestea care îi permite eului raportarea solidară la ceilalți. *Poemul rafaelei și Alt remember* configurează ipostaza tatălui care redosoperește lumea prin ochii celor două fete, dar și cuvântul pur, crud care, fiindcă ține de o vârstă inocentă a omenirii, funcționează ca o sursă de regenerare la nivel poetic.

Un alt grupaj de versuri, *avanpremieră la un volum demult scris, împreună cu marian stroe, la mașina remington, pe când nu știam de poarta turcească*, de la sfârșitul anilor '90, este un experiment poetic și se diferențiază de celelalte prin schimbarea registrelor. E o poezie desprinsă de cotidian și de biografic, visătoare și vegetală, cu asocieri libere în stil suprarealist: „dăruiește-mi

hăul în care te simți iar copilă a nopții/ vei citi-n onoarea clepsidrelor –/ voalul lumilor/ niagara – lacrima îngerului meu păzitor/ vei auzi-n apocalipsa gândului troienit –/ cuvântul intunerului/ (atingerea mâinii reci – raiul plin de calorifere/ vei amăgi trăind culorile curcubeelor –/ ploile anortimpurilor)”, *I*. Cu toate că suntem avertizați că aceste poeme sunt anterioare descoperirii porții turcești, unele versuri anticipează universul oriental asupra căreia poetul va reveni mult mai târziu pentru a-și confirma nu doar pasiunea pentru această lume, ci și o legătură înscrisă în ADN-ul său poetic: „muezinul fluiera.../ lunii semite feregeau/ îi ședeau bine ochii/ (se)gregau sub pleoape întifada senzuală/ în jurul arșitei șarpele se încolăcea/ un coran despletit/ era citit de un nor necredincios/.../ străina căuta minciuna-n deșert”, *moscheea călătore*.

Cea mai consistentă parte a volumului sunt poemele din grupajul *Sabia de smochin*, subintitulat „Gazelurile imaginare ale lui Sarf Saltuk Baba, în traducerea la fel de imaginată a lui Adi G. Secară-Halibey”. Versurile reprezintă un dialog spiritual cu maestrul sufiți, Rumi, dar și cu Sarf Saltuk Baba, gânditor turc care răspândește religia islamică în Balcani,

a.g.secară-halibey

poarta turcească

DL

începând cu anul 1263 și al cărui mausoleu se află la Babadag, oraș posibil înființat de acesta. Regăsim aici o lume contemplată în numele iubirii în care imaginea definitorie sau idealul poetului este dervişul, simbol al unității interioare, conștiinței de sine și armonizării cu macrocosmosul, adică cel care este cu adevărat liber: „Poetul caută dervişul ascuns în el, sâmbure/ De migdal, ochi de smochin, din viitor de aur arbore./ [...] / Ady güzel, poetul caută dervişul rățacit/ În marea din el, care nu crede în valuri funerare.”. *V*. Asemenea dervişului, poetul aspiră la o înțelepciune străveche, eliberate de constrângerile creștine, după înfrângerea „marei pește ghiaur, din alt cartă chemare” în care descoperă liniștea lui Allah. Astfel, prin analogia dintre „sabria de smochin” și creanga de aur, volumul lui Adi G. Secară-Halibey propune o regenerare spirituală prin netezirea tășurilor sufletului în urma trecerii printr-o poartă în care antagonismul dintre cele două credințe dispar.

lecturi

Sandu Frunză,

în elita consilierii filosofice românești

Reputat profesor universitar, conducător de doctorat (prin abilitare), Sandu Frunză este unul dintre cei mai importanți teoreticieni și mai de succes practicieni români ai consilierii filosofice. De aceea, cartea sa „Comunicare și consiliere filosofică” (București, Editura Eikon, 2019) constituie un adevărat eveniment editorial. Deschis cu un studiu sintetic preliminar de coeziune (intitulat în rezonanță Camil Petrescu, „Cită tehnologie, atita filosofie”), volumul reunește coerent și convergent șapte studii de amploare, publicate în reviste cu vizibilitate și de impact științific internațional. Toate studiile au fost citite și citate, ceea ce face ca profesorul Sandu Frunză să poată fi văzut pe bună dreptate ca unul dintre cîștii consilierii filosofice din România.

În țara noastră, consilierea filosofică este la început de drum. Prin Aurel Codoban, Sandu Frunză, Antonio Sandu, Lurențiu Staiuc, Vasile Petru Hațegan, Gheorghe Clitan (cel mai important specialist român în gândire critică), Florin Lobont, Iulia Grad, Ana Frunză, Simona Ponea, Iuliu-Marius Morariu, Mihaela Frunză,

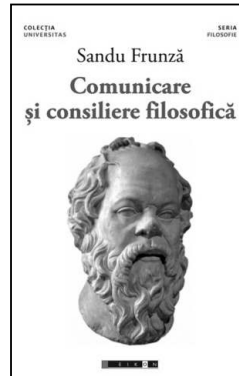
Ionuț Mladin, Claudiu Mesaroș, Maria Sinaci, Marian Tătaru și prin alți câțiva, consilierea filosofică își întemeiază o tradiție. Precursorul acestei tradiții se profilează a fi, în aprecierea profesorului Sandu Frunză, ca de altfel și în opinia noastră, stilistul existențial, filosoful de excepție Aurel Codoban. Am putea defini încă de pe acum patru școli ce contribuie la delimitarea unei tradiții în consilierea filosofică românească: școala de la Cluj (în frunte cu Aurel Codoban și Sandu Frunză), școala de lași-Suceava (în frunte cu Antonio Ștefan Sandu), școala de la Timișoara (în frunte cu Vasile Petru Hațegan și Gheorghe Clitan) și școala de la București (în frunte cu Laurențiu Staiuc).

Trăim în „era digitală”, arată profesorul Sandu Frunză și accentuează: „în plină dezvoltare a tehnologiilor de comunicare, filosofia trebuie să dezvolte tehnologii ale sinelui care să facă posibilă menținerea și dezvoltarea autenticității ființelor umane. Atunci când am afirmat imperativul: «Cită tehnologie, atita filosofie!», am fost minat de speranța că diversele practici filosofice vor găsi resursele de semnificații pentru

construirea sensului vieții și a consolidării condiției umane în era digitală. La nivelul intervențiilor cerute de ființele umane în raport cu viața lor personală, cred că o mare responsabilitate în vederea rezolvării problemelor revine consilierii filosofice” (p. 208).

În era digitală, omul contemporan se situează într-un orizont specific: „Asistăm la o revigorare a sufletului acestui veac. Ea stă sub semnul filosofiei. Transformările ce au loc în lumea construită pe structurile înlocuite de Sandu Frunză, o nouă provocare pentru omul reflexiv. El simte nevoia de a se căuta pe sine și de a se regăsi pe sine ca fiindă gânditoare” (p. 7).

În era digitală și situat într-un orizont reflexiv, cu o formulă existențială complexă, pentru a rămâne echilibrat și a face față multitudinii de probleme, fără să fi studiat în parcursul școlar-academic o disciplină de genul „cum să ne trăim bine viața”, omul de azi găsește reper în sfaturile specialiștilor în înțelepciune. Profesorul Sandu Frunză constată că „nevoia de consiliere este o realitate a vieții fiecăruia dintre noi” (p. 19) și vede consilierea filosofică ca fiind „una dintre formele con-

silierii aflate în expansiune în ultimii ani” (p. 22).

Pe de o parte, cartea prezintă trei contribuții fundamentale în domeniul consilierii filosofice (ideile lui Lou Marinoff, Emmy van Deurzen și Aurel Codoban), iar pe de alta dezvoltă și consolidează ideile aplicative proprii în ce privește căutarea, descoperirea și dobândirea înțelepciunii în viața de zi cu zi, sprijinirea oamenilor pentru a gândi critic și creație soluții pentru propriile probleme, pentru identificarea drumu-

lui optim-fericit în viață, pentru interpretarea obiectiv-subiectivă a evenimentelor în raport cu scopurile personale, pentru a delinea corect perspectivele de viitor, pentru construirea unei formule existențiale adaptate erei digitale și orizontului reflexiv contemporan. Consilierea filosofică, precizează sintetizatorul profesorul Sandu Frunză, poate să sprijine pe cel consiliat să facă „din dorință o forță creativă” și să-l ajute să o transfigureze „în funcție de starea de spirit și logica internă” a propriei lui vieți, întrucât „consilierea filosofică minimizează pe resursele benefice înfuzate ale dorinței puse în mișcare printr-o atitudine reflexivă și o acțiune entuziasată în condițiile concrete ale propriei vieți” (pp. 204-205).

Cartea se citește cu încântare și cu folos, căci ideatica este clară, argumentarea este coerentă, stilul este plăcut, iar direcțiile de gândire configurate sunt de mare ajutor lectorului în a face un prim pas în consilierea filosofică: pasul de a fi convins că acest tip de filosofie aplicată există realmente și este utilă.

■ Ștefan Vlăduțescu